

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
in
Focus, društvo za sonaraven razvoj

ZA:

Ministrstvo za okolje in prostor
Sektor za okolje in podnebne spremembe
gp.mop@gov.si

Ministrstvo za infrastrukturo
Služba za trajnostno mobilnost in prometno politiko
gp.mzi@gov.si

Javna agencija RS za trženje in promocijo turizma – Slovenska turistična organizacija
Sektor za raziskave, razvoj, inovacije in evropske projekte
info@slovenia.info

Ljubljana, 15.1.2019

V vednost:

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Direktorat za turizem
gp.mgrt@gov.si

Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad
ekosklad@ekosklad.si

Zadeva: Pobuda za vzpostavitev spodbud za načrtovanje in izvajanje ukrepov trajnostne mobilnosti v lokalnih skupnostih – turističnih destinacijah, ki so vključene v Zeleno shemo slovenskega turizma

Spoštovani,

v okviru projekta *Dovolj za vse – Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri*¹ smo nevladne organizacije pri sodelovanju z lokalnimi skupnostmi naleteli tudi na problematiko trajnostne mobilnosti v turističnih destinacijah ter na pomanjkanje kapacitet lokalnih skupnosti za njeno načrtovanje in izvajanje.

Turizem je v Sloveniji stalno rastoča gospodarska panoga, ki ima tudi velik potencial za prispevanje k prehodu v družbo, ki bo z viri gospodarna, zelena in konkurenčno nizkoogljična. Pomemben korak v to smer je uvedba Zelene sheme slovenskega turizma (ZSST) – nacionalnega programa oz. certifikacijske sheme, ki pod krovno znamko SLOVENIA GREEN združuje vsa prizadevanja za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji. V shemo je na začetku leta 2019 vključenih 37 destinacij, ki so večinoma občine, nekatere destinacije so

¹ Več o projektu *Dovolj za vse – Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri* na spletni strani www.dovoljazavse.si.

sestavljene tudi iz več občin. Število vključenih destinacij se vsako leto povečuje, vzpostavljen je proces komuniciranja, usposabljanja, poročanja itd.

Pokritost Slovenije z destinacijami, prejemnicami znaka Slovenia Green Destination (januar 2019)

Največji okoljski vpliv turističnih dejavnosti se nanaša na izpuste toplogrednih plinov in drugih onesnaževal iz naslova prevozov. Zato ZSST destinacije spodbujata tudi k ukrepom na področju trajnostne mobilnosti (Podtema 2.3.3.). Kriteriji, ki jih morajo destinacije izpolniti, se nanašajo na:

- a) mehko mobilnost (destinacija ima izdelano strategijo mehke mobilnosti, v kateri so opredeljeni ukrepi za minimizacijo vplivov transporta iz analize stanja. Spodbujata se pešačenje in kolesarjenje);
- b) javni prevoz (ustrezna organizacija javnega prevoza in spodbujanje rabe javnih prevoznih sredstev);
- c) potovanja in podnebje (destinacija ima izdelano strategijo, kako meriti in minimizirati ogljični odtis obiskovalcev) in
- d) kompenzacijo ogljičnega odtisa (destinacija meri ogljični odtis obiskovalcev in spodbuja ukrepe za njegovo kompenzacijo).

Načrtovanje trajnostne mobilnosti (vključno s parkirno politiko) v turističnih destinacijah ima svoje specifike, saj je potrebno poleg potreb lokalne javnosti upoštevati tudi mobilnost obiskovalcev, poleg tega pa prijeme trajnostne mobilnosti umno vgraditi v turistične produkte. Domače in tuje dobre prakse na tem področju kažejo na velik pomen sodelovanja s ključnimi javnostmi (lokalnimi prebivalci, turističnim gospodarstvom in obiskovalci) v procesu načrtovanja in izvajanja ukrepov. Številne turistične destinacije – predvsem majhne občine, ki pa so lahko pomembne turistične destinacije – za pripravo strategij trajnostne mobilnosti nimajo ne lastnih strokovnjakov ne sredstev za plačilo storitev zunanjim izvajalcem.

Zato Ministrstvu za okolje in prostor, ki upravlja s Skladom za podnebne spremembe, in Ministrstvu za infrastrukturo, ki je pristojno za promet, predlagamo:

- 1. vzpostavitev podporne sheme, iz katere bi turistične destinacije, ki so vključene v ZSST, lahko dobile (nepovratno) finančno podporo za vključujočo pripravo strategij mehke (trajnostne) mobilnosti, vključno s parkirnimi politikami (po vzoru programa MZI, ki je iz kohezijskih sredstev podprlo pripravo CPS v 65 občinah in za to tudi že izobrazilo strokovnjake s področja prometnega in prostorskega načrtovanja ter komuniciranja z javnostmi).**

ZSST kot orodje za merjenje in zmanjševanje vpliva turističnih potovanj na podnebje destinacijam predlaga merjenje in kompenzacijo ogljičnega odtisa. Poznavanje ogljičnega odtisa obiskovalcev je osnova za strateško načrtovanje ukrepov blaženja podnebnih sprememb na področju turizma. V evforiji rasti slovenskega turizma je prav njegov vpliv na podnebne spremembe najbolj spregledan in pri načrtovanju (npr. izbiri strateških trgov) najmanj upoštevan nezaželen stranski učinek te gospodarske panoge. Podatki za izračun ogljičnega odtisa turizma iz naslova potovanj obiskovalcev se ne zbirajo na nacionalni ravni, niti na ravni destinacij. Prav tako je na vseh ravneh pomanjkljivo poznavanje metodologije za izračun ogljičnega odtisa.

Kompenzacija ogljičnega odtisa oziroma ogljična izravnava (angl. *carbon offset*) je finančni instrument, skozi katerega ob predhodnem denarnem ovrednotenju povzročitelji izpustov toplogrednih plinov lahko »odkupijo« svoje emisije z vplačilom prispevka za projekte blaženja podnebnih sprememb. Ti se lahko izvajajo lokalno (kjer emisije nastajajo) ali drugje po svetu, saj nam je podnebni sistem vsem skupen. Slovenske turistične destinacije obiskovalcem (vsaj po našem vedenju) zaenkrat ne ponujajo možnosti kompenzacije ogljičnega odtisa zaradi njihovih prevozov.

Slovenski turistični organizaciji zato predlagamo, da destinacije podpre s:

- 2. pripravo metodologije in orodij za merjenje ogljičnega odtisa obiskovalcev na ravni destinacij,**
- 3. pripravo ukrepov/možnosti za kompenzacijo ogljičnega odtisa obiskovalcev ter**
- 4. pripravo in izvedbo usposabljanja turističnih destinacij za merjenje in minimiziranje ogljičnega odtisa obiskovalcev ter ponujanje oz. izvajanja ukrepov za njegovo kompenzacijo.**

S prepričanjem, da bi predlagani programi in aktivnosti prispevali h konkurenčnosti slovenskega turizma, hkrati pa zmanjšali njegov vpliv na podnebje, upamo, da boste naše predloge proučili in sprejeli. Za dodatna pojasnila smo vam seveda na voljo.

za Umanotero direktorica Gaja Breclj
za Focus predsednica Živa Kavka Gobbo

Kontakt: Renata Karba
e-pošta: renata@umanotera.org
tel. 05 907 1334

UMANOTERA
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Projekt sofinancirata Eko sklad, j.s. in Ministrstvo za okolje in prostor.

Projekt Dovolj za vse – Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri izvajata organizaciji Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj in Focus, društvo za sonaraven razvoj, sofinancirata pa ga Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad in Ministrstvo za okolje in prostor.